

Незапослени може да оствари право на новчану накнаду за случај незапослености ако је испуњено неколико кумулативно прописаних услова и то: да је пријављен на евиденцију незапослених код Националне службе за запошљавање (у даљем тексту: Национална служба), да му је последњи радни однос, односно обавезно осигурање престало на начин и у складу са основним прописаним чланом 67. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“ бр.36/09, 88/10, 38/15, 113/17-др.закон, 113/17 и 49/21), као и да је био обавезно осигуран за случај незапослености сходно члану 66. истог Закона најмање 12 месеци непрекидно или с прекидима у последњих 18 месеци. Непрекидним осигурањем сматра се и прекид осигурања краћи од 30 дана.

РАЗЛОЗИ ПРЕСТАНКА ОСИГУРАЊА/РАДНОГ ОДНОСА

Незапослени има право на новчану накнаду у случају:

- 1) престанка радног односа отказом од стране послодавца, у складу са прописима о раду, и то:
  - ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла, у складу са законом, осим лица која су се, у складу са одлуком Владе о утврђивању програма решавања вишка запослених, својевољно определила за новчану накнаду или посебну новчану накнаду – у већем износу од висине отпремнине утврђене Законом о раду;
  - ако запослени не остварује резултате рада, односно нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради.
- 2) престанка радног односа на одређено време, привремених и повремених послова, пробног рада;
- 3) престанка функције изабраних, именованих и постављених лица, уколико није остварено право на мировање радног односа или накнаду плате, у складу са законом;
- 4) преноса оснивачких права власника, односно члана привредног друштва;
- 5) отварање стечаја, покретање ликвидационог поступка и у другим случајевима престанка рада послодавца, у складу са законом;
- 6) премештаја брачног друга, у складу са посебним прописима;
- 7) престанка радног односа у иностранству, у складу са законом, односно међународним споразумом.

Незапослени коме је радни однос, односно осигурање престало његовом вољом или кривицом, односно ако је радни однос престао својевољним одређивањем за отпремнину, новчану накнаду или посебну новчану накнаду по одлуци Владе о утврђивању програма решавања вишка запослених, у већем износу од висине отпремнине утврђене Законом о раду, може остварити право на новчану накнаду ако поново испуни услове у складу са законом.

РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА

Новчана накнада припада незапосленом од првог дана од дана престанка обавезног осигурања, ако се пријави и поднесе захтев Националној служби у року од **30 дана** од дана престанка радног односа или престанка осигурања. Међутим, ако поднесе захтев по истеку наведеног рока, новчана накнада припада незапосленом само за преостало време према утврђеној дужини трајања права на новчану

накнаду с тим да се у рок не рачуна време за које је незапослени по прописима о здравственом осигурању био неспособан за рад.

Право на новчану накнаду нема незапослени који поднесе захтев по истеку времена за које би му право на новчану накнаду припадало, у складу са овим Законом.

ВИСИНА НОВЧАНЕ НАКНАДЕ

Према одредби члана 69. Закона која се примењује почев од 01.01.2018. године измењен је начин утврђивања висине и обрачуна новчане накнаде. Закон уводи лични коефицијент који представља однос укупне зараде, односно накнаде зараде, основице осигурања и висине уговорене накнаде незапосленог у последњих 12 месеци који претходе месецу у којем је престало осигурање и просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у Републици Србији према последњем објављеном податку органа надлежног за послове статистике у тренутку остваривања права на новчану накнаду. Дневна новчана накнада утврђује се множењем основице дневне новчане накнаде која је у Закону утврђена у номиналном износу са личним коефицијентом. Месечни износ новчане накнаде добија се множењем дневне новчане накнаде и броја календарских дана у месецу за који се остварује право и врши исплата. Месечна новчана накнада утврђује се сразмерно броју календарских дана у месецу за који се остварује право и врши исплата, с тим да је законом утврђен номинални износ минималне и максималне новчане накнаде.

Основица дневне новчане накнаде као и најнижи и највиши месечни износ новчане накнаде усклађују се у складу са законом.

ТРАЈАЊЕ ПРАВА НА НОВЧАНУ НАКНАДУ

Новчана накнада исплаћује се незапосленом:

ПЕРИОД ИСПЛАТЕ	СТАЖ ОСИГУРАЊА
3 месеца	1-5 год.
6 месеци	5-15 год.
9 месеци	15-25 год.
12 месеци	Преко 25 год.
24 месеца	Ако незапосленом недостаје до две године до испуњавања првог услова за остваривање права на пензију, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Испуњеност услова за остваривање права на пензију, по основу стажа осигурања, незапослени доказује појединачним актом организације надлежне за пензијско и инвалидско осигурање.

Незапослени је дужан да се **лично јавља** Националној служби ради обавештења о могућностима и условима запослења и посредовања у запошљавању **сваких 30 дана** у складу са индивидуалним планом запошљавања и на сваки позив Националне службе.

Незапослени је дужан да обавести Националну службу у року од **5 дана** о свакој промени која утиче на остваривање или престанак права на новчану накнаду.

НАСТАВАК ИСПЛАТЕ НОВЧАНЕ НАКНАДЕ

Исплата новчане накнаде наставља се за време:

- 1) трајања додатног образовања и обуке, у складу са индивидуалним планом запошљавања;
- 2) привремене спречености за рад утврђене према прописима о здравственом осигурању, али не дужи од 30 дана од дана настанка привремене спречености;
- 3) породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада због посебне неге детета, према прописима из области рада или другим прописима којима се регулише одсуство са рада.

ЈЕДНОКРАТНА ИСПЛАТА НОВЧАНЕ НАКНАДЕ

На захтев корисника новчане накнаде Национална служба може исплатити новчану накнаду за случај незапослености у једнократном износу, ради samozapošljavanja, под условима утврђеним општим актом Националне службе.

ПОДСТИЦАЈИ ЗА КОРИСНИКЕ НОВЧАНЕ НАКНАДЕ

Незапослени који је корисник новчане накнаде најмање три месеца од момента признавања права, а заснује радни однос на неодређено време, има право на једнократни подстицај за запошљавање у висини од 30% од укупног износа новчане накнаде, без доприноса за обавезно социјално осигурање, која би му била исплаћена за преостало време до истека права на новчану накнаду, под условима прописаним законом.

ОБУСТАВЉАЊЕ ИСПЛАТЕ НОВЧАНЕ НАКНАДЕ

Исплата новчане накнаде кориснику обуставља се за време за које мирују права по основу незапослености и то:

- 1) трајања уговора о обављању привремених и повремених послова;
- 2) одслужења или дослужења војног рока;
- 3) издржавања казне затвора, трајања притвора, изречене мере безбедности, васпитне или заштитне мере, у трајању до шест месеци;
- 4) боравка у иностранству у случају када је незапослени или његов брачни друг упућен на рад у иностранство у оквиру међународно-техничке или просветно-културне сарадње у дипломатска, конзуларна и друга представништва.

По престанку наведених разлога, незапослени остварује право на исплату новчане накнаде за преостало време за које је признато право на новчану накнаду ако се пријави и поднесе захтев за остваривање права Националној служби, у року од **30 дана**.

ПРЕСТАНАК ПРАВА НА НОВЧАНУ НАКНАДУ

Кориснику новчане накнаде престаје право на новчану накнаду, ако:

- 1) **се брише са евиденције**, у случају када:
  - се не јави у роковима из овог закона;
  - на захтев Националне службе не достави доказ о активном тражењу запослења;
  - одбије понуђено посредовање за одговарајуће запослење;
  - се не јави послодавцу коме га упути Национална служба, ради одговарајућег запослења;

- одбије да утврди индивидуални план запошљавања, или се не придржава његових одредаба;
- одбије или својом кривицом напусти своје учешће у мери активне политике запошљавања;
- се не одазове на позив Националне службе;
- не обавести Националну службу о свакој промени која утиче на стицање или губљење права или обавеза по овом закону, најкасније перт дана од настанка промене;
- обавља рад без закљученог уговора о раду или уговора по основу којег остварује право на рад ван радног односа.

- 2) **престане да се води евиденција о незапосленом, ако:**
  - се одјави са евиденције;
  - заснује радни однос, или започне осигурање по другом основу у складу са законом;
  - постане редован ученик, односно студент ако је млађи од 26 година живота;
  - испуни услове за остваривање права на старосну пензију или оствари право на породичну или инвалидску пензију, у складу са законом;
  - наврши 65 година живота;
  - постане потпуно неспособан за рад, у складу са законом;
  - ступи на издржавање казне затвора, изречене мере безбедности, васпитне или заштитне мере, у трајању дужем од шест месеци;
  - странцу престане одобрење за стални или привремени боравак;
  - незапослени премине.
- 3) не обавести Националну службу у року од 5 дана о промени која је услов или основ за стицање, остваривање или престанак права на новчану накнаду;
- 4) се од стране надлежног органа утврди да ради код послодавца без уговора о раду или уговора о привременим и повременим пословима;
- 5) поднесе захтев за престанак права.

ПОНОВНО СТИЦАЊЕ ПРАВА НА НОВЧАНУ НАКНАДУ

Незапослени коме је престало (или истекло) право на новчану накнаду, може да оствари ово право ако поново испуни услове за стицање права на новчану накнаду, с тим што му се у стаж осигурања не урачунава стаж за који је остварио последњу новчану накнаду.

Незапосленом коме је престало право на новчану накнаду због заснивања радног односа или започињања осигурања по другом основу, пре истека времена за остваривање тог права, наставља се право на новчану накнаду за преостало време у утврђеном износу, ако поново постане незапослен и ако је то за њега повољније.

ПРАВО НА ЗДРАВСТВЕНО И ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Корисник новчане накнаде има право на здравствено и пензијско и инвалидско осигурање за време остваривања права на новчану накнаду.

Доприноси за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање су садржани у новчаној накнади и плаћају се на терет лица које прима новчану накнаду.

Основица на коју се плаћају доприноси је утврђени износ новчане накнаде.

Обрачун и уплату доприноса за наведена осигурања врши Национална служба.

Чланови породице корисника новчане накнаде имају право на здравствено осигурање ако нису здравствено осигурани по другом основу.

ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ ОБАВЕЗНОГ ОСИГУРАЊА

О правима незапосленог из обавезног осигурања одлучује се у поступку прописаном законом којим се уређује општи управни поступак, ако овим законом није другачије одређено.

О правима незапосленог у првом степену одлучује надлежни орган Националне службе, одређен статутом, односно филијале.

Жалба изјављена на решење првостепеног органа не одлаже његово извршење.

Другостепени орган, у решавању о правима незапосленог лица из обавезног осигурања јесте директор Националне службе. Против коначног решења Националне службе, незапослени може тужбом покренути управни спор пред надлежним судом, у складу са законом.

Незапослени коме је извршена исплата новчане накнаде на коју није имао право, дужан је да Националној служби врати примљене износе.

Правоснажно, односно коначно решење Националне службе којим се незапослени обавезује да врати примљене износе је извршена исправа у складу са законом којим је уређен поступак извршења и обезбеђења. Национална служба има право на поврат уплаћеног доприноса за пензијско и инвалидско и здравствено осигурање, у складу са законом.

ДОСТАВЉАЊЕ РЕШЕЊА

Решења се лично достављају примаоцу преко поште (поштански оператор). Ако не затекне примаоца на означеној адреси, достављач ће поново покушати доставу у наредна 24 сата. Ако се прималац писмена поново не затекне на адреси биће му остављено обавештење да пошिल्ку може да преузме у наредних 15 дана у просторијама филијале Националне службе. По протеку рока од 15 дана, који почиње да тече од наредног дана од дана остављања обавештења сматра се да је достављање извршено. После тога почиње да тече рок од 15 дана за изјављивање жалбе који се не може продужити и важи и за пошिल्ке преузете у том року. Жалба изјављена по истеку овог рока је неблагоприятна.

ИСПЛАТА НОВЧАНЕ НАКНАДЕ

Новчана накнада исплаћује се у месецу за претходни месец преко „Банке Поштанска штедионица“. Информацију о датуму исплате Национална служба објављује на свом веб порталу и преко средстава јавног информисања.

Додатне информације потражите :

- **на веб сајту Националне службе за запошљавање: www.nsz.gov.rs**

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

ИНФОРМАЦИЈА О ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА ИЗ ОСИГУРАЊА ЗА СЛУЧАЈ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

Октобар 2022.